

Autentiškas vertimas
Vyriausybės kanceliarijos
Vyriausybės posėdžių skyrius
2025 10 02

Vyriausybės posėdžių skyriaus
vyriausioji specialistė
Vilma Butkevičienė

Konvencija dėl biologinių pavojų darbo aplinkoje prevencijos ir apsaugos nuo jų

(2025 m. birželio 13 d.)

Tarptautinės darbo organizacijos Generalinė konferencija,

sušaukta Tarptautinio darbo biuro Valdymo tarybos Ženevoje ir susirinkusi į savo 113-ąją sesiją 2025 m. birželio 2 d.;

prisimindama Tarptautinės darbo organizacijos iškilmingą konstitucinį įsipareigojimą skatinti pasaulio tautas įgyvendinti programas, kurios užtikrins tinkamą visų profesijų darbuotojų gyvybės ir sveikatos apsaugą;

prisimindama, kad Tarptautinė darbo konferencija savo 110-ojoje sesijoje (2022 m.) saugią ir sveiką darbo aplinką įtraukė į TDO pagrindinių principų ir teisių darbe sistemą;

atsižvelgdama į tikslą sukurti teisinę sistemą, užtikrinančią, kad būtų gerbiamas, skatinamas ir įgyvendinamas pagrindinis principas ir teisė į saugią ir sveiką darbo aplinką, susijusią su biologiniais pavojais, įskaitant nuostatas dėl pasirengimo ir reagavimo priemonių, skirtų ekstremalioms situacijoms, susijusioms su biologiniais pavojais darbo aplinkoje, veiksmingai valdyti, atsižvelgiant į atsirandančius ir pakartotinai atsirandančius pavojus ir rizikas;

pabrėždama, kad svarbu skatinti tarptautinės politikos nuoseklumą ir bendradarbiavimą biologinių pavojų darbo aplinkoje sukeltų ligų ir sužalojimų prevencijos srityje;

pripažindama 1981 m. Darbuotojų saugos ir sveikatos konvencijos (Nr. 155) ir 2006 m. Darbuotojų saugos ir sveikatos skatinimo pagrindų konvencijos (Nr. 187), kurios laikomos pagrindinėmis konvencijomis, kaip apibrėžta TDO deklaracijoje dėl pagrindinių principų ir

teisių darbe (1998 m.), iš dalies pakeistoje 2022 m., svarbą bei 2002 m. Konvencijos Nr. 155 protokolo ir 1985 m. Profesinės sveikatos tarnybų konvencijos (Nr. 161) svarbą;

pažymėdama būtinybę peržiūrėti 1919 m. Rekomendaciją dėl juodligės prevencijos (Nr. 3) ir užpildyti tarptautinių darbo standartų, susijusių su kitais biologiniais pavojais darbo aplinkoje, aprėpties spragą;

pažymėdama, kad ši Konvencija yra pirmoji tarptautinė priemonė, kurioje pasauliniu lygmeniu konkrečiai aptariami biologiniai pavojai darbo aplinkoje;

pabrėždama būtinybę skatinti veiksmingą profesinės saugos ir sveikatos valdymą, susijusį su biologiniais pavojais darbo aplinkoje, pasitelkiant atitinkamų subjektų, įskaitant visuomenės sveikatos ir profesinės saugos ir sveikatos institucijas bei darbdavių ir darbuotojų organizacijas, bendradarbiavimo priemones ir būdus atitinkamose jų atsakomybės srityse;

nusprendusi priimti tam tikrus pasiūlymus, susijusius su profesine sauga ir sveikatos apsauga nuo biologinių pavojų, kurie yra ketvirtasis sesijos darbotvarkės punktas;

nusprendusi, kad šie pasiūlymai turi būti parengti kaip tarptautinė konvencija,

priima 2025 m. birželio 13 d. šią Konvenciją, kuri gali būti cituojama kaip 2025 m. Biologinių pavojų darbo aplinkoje konvencija.

I. Apibrėžtys ir taikymo sritis

1 straipsnis

Šioje Konvencijoje:

a) „biologiniai pavojai“ – bet kokie mikroorganizmai, ląstelės ar ląstelių kultūros, endoparazitai ar neląsteliniai mikrobiologiniai dariniai, įskaitant genetiškai modifikuotus, ir su jais susiję alergenai bei toksinai, taip pat augalinės ar gyvūninės kilmės alergenai, toksinai ir dirginančios medžiagos, kai ekspozicija yra susijusi su darbu ir gali pakenkti žmonių sveikatai. Žmonių sveikatai dėl biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicijos daroma žala apima ligas ir sužalojimus;

b) „biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicija“ – atvejis, kai darbuotojas susiduria su biologiniais pavojais darbo aplinkoje arba yra arti jų. Ši ekspozicija apima su darbu susijusią veiklą ir visuomenės sveikatos situacijas. Infekcijos ar žalos galimybė yra neatsiejama nuo

perdavimo būdų ir ekspozicijos kelių, į kuriuos būtina atsižvelgti rengiant tinkamas prevencijos strategijas ir priemones;

c) „biologinė rizika“ – pavojingo atvejo, kurį sukelia biologinio pavojaus ekspozicija, pasireiškimo tikimybės ir šio atvejo sukulto sužalojimo ar žalos žmonių sveikatai sunkumo derinys;

d) „kompetentingų institucijų atliekamas biologinių rizikų vertinimas“ – kompetentingų institucijų atliekamas sistemingas biologinių pavojų nustatymo ir rizikų vertinimo procesas, siekiant padėti parengti tinkamų ir proporcingų rizikos kontrolės priemonių, taikytinų biologinėms rizikoms, siejamoms su atliekamu darbu, reguliavimo sistemą arba gaires. Atliekant šį vertinimą, atsižvelgiama į:

i) pavojų charakteristikas, įskaitant jų potencialą sukelti žalą žmonių sveikatai ir šios žalos sunkumą;

ii) veiksmingos diagnostikos, profilaktikos ir gydymo prieinamumą;

iii) rizikas visuomenės sveikatai, susijusias su plitimu tarp gyventojų ar aplinkoje;

e) „darbuotojai“ apima visus samdomus asmenis, įskaitant valstybės tarnautojus.

2 straipsnis

1. Ši Konvencija taikoma visų ekonominės veiklos šakų visiems darbuotojams.

2. Šią Konvenciją ratifikuojanti Organizacijos narė, pasikonsultavusi su atitinkamomis reprezentatyviausiomis darbdavių ir darbuotojų organizacijomis ir remdamasi kompetentingų institucijų atliktu susijusių biologinių rizikų bei taikytinų prevencinių ir apsaugos priemonių vertinimu, gali iš dalies arba visiškai netaikyti šios Konvencijos tam tikroms ekonominės veiklos šakoms arba ribotoms darbuotojų kategorijoms, kurių atžvilgiu jos taikymas sukeltų ypatingų esminių problemų, su sąlyga, kad užtikrinama saugi ir sveika darbo aplinka.

3. Kiekviena Organizacijos narė, kuri pasinaudoja ankstesnėje dalyje numatyta galimybe, savo pirmojoje ataskaitoje apie Konvencijos taikymą pagal Tarptautinės darbo organizacijos konstitucijos 22 straipsnį išvardija konkrečias ekonominės veiklos šakas arba darbuotojų kategorijas, kurioms daroma išimtis, nuroydamą tokios išimties priežastis ir aprašydama visas priemones, kurių buvo imtasi siekiant suteikti tinkamą apsaugą

darbuotojams, kuriems daroma tokia išimtis, o vėlesnėse ataskaitose nurodo bet kokią pažangą, padarytą siekiant platesnio taikymo. Organizacijos narės deda visas pastangas, kad išimtyt būtų kuo greičiau panaikintos.

II. Nacionalinė politika

3 straipsnis

Kiekviena Organizacijos narė, laikydama nacionalinės teisės ir praktikos bei konsultuodama su reprezentatyviausiomis darbdavių ir darbuotojų organizacijomis, įtraukia apsaugą nuo biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicijos į savo nacionalinę profesinės saugos ir sveikatos politiką, pagrįstą kompetentingų institucijų atliekamu biologinių rizikų vertinimu, ir periodiškai peržiūri šią politiką.

4 straipsnis

Kalbant apie biologinius pavojus darbo aplinkoje, nacionalinėje politikoje atsižvelgiama į:

- a) kitas atitinkamas politikos kryptis, įskaitant visuomenės sveikatos ir aplinkos politikos kryptis, jei šios politikos kryptys atitinka, papildo ar pagerina profesinės saugos ir sveikatos nuostatas;
- b) geriausią turimą informaciją apie profesinės saugos ir sveikatos valdymą, susijusį su biologiniais pavojais darbo aplinkoje;
- c) poreikį parengti priemones, skirtas biologinių pavojų ir rizikų darbo aplinkoje, įskaitant atsirandančius ar pakartotinai atsirandančius pavojus ir rizikas, ekspozicijai veiksmingai valdyti, ir prevencijos, pasirengimo ir reagavimo priemones, pavyzdžiui, planus ir procedūras, numatančias, kaip veikti su šiais pavojais susijusių nelaimingų atsitikimų ir ekstremalių situacijų atveju, atsižvelgiant į darbuotojų fizinę ir psichinę sveikatą ir gerovę, taip pat atitinkamai į paramos darbdaviams mechanizmų poreikį;
- d) klimato ir aplinkos rizikų poveikį biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicijai ir poreikį imtis tinkamų veiksmų, siekiant išvengti nustatytų rizikų ir jas pašalinti;

e) atitinkamas 1981 m. Darbuotojų saugos ir sveikatos konvencijos (Nr. 155), 2006 m. Darbuotojų saugos ir sveikatos skatinimo pagrindų konvencijos (Nr. 187) nuostatas ir prireikus kitus atitinkamus tarptautinius darbo standartus;

f) tai, kaip svarbu užtikrinti, kai tinkama, perspektyvą, kurioje būtų atsižvelgiama į visus darbuotojus, įskaitant skirtingus moterų ir vyrų patiriamos ekspozicijos ir rizikos lygius.

5 straipsnis

Siekiant gauti geriausią turimą informaciją apie biologinius pavojus darbo aplinkoje, kiekviena Organizacijos narė, konsultuodamasi su reprezentatyviausiomis darbdavių ir darbuotojų organizacijomis, prireikus ir vadovaudamasi nacionaline teise ir praktika, imasi priemonių, kuriomis siekiama:

a) keisti informacija ir koordinuoti veiksmus nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu tarp atitinkamų nacionalinių institucijų, įskaitant visuomenės sveikatos ir profesinės saugos ir sveikatos institucijas, taip pat mokslo įstaigas ir atitinkamas tarptautines organizacijas;

b) skatinti naujus mokslinius tyrimus, kai turimos informacijos nepakanka.

6 straipsnis

Kiekviena Organizacijos narė, pasikonsultavusi su reprezentatyviausiomis darbdavių ir darbuotojų organizacijomis, priima specialias nuostatas siekiant:

a) apsaugoti konfidencialią informaciją, kurios atskleidimas konkurentui galėtų padaryti žalos darbdavio verslui, jei tai nekelia pavojaus profesinei saugai ir sveikatai ir vadovaujama nacionaline teise ir praktika;

b) užtikrinti darbuotojams ir jų atstovams lengvą ir konfidencialią prieigą prie tinkamų ir veiksmingų pranešimų teikimo mechanizmų, siekiant išaiškinti bet kokį nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicija, pažeidimą;

c) užtikrinti, kad apie tokius pažeidimus pranešę asmenys būtų apsaugoti nuo atsakomųjų veiksmų.

III. Prevencinés ir apsaugos priemonés

7 straipsnis

1. Kiekviena Organizacijos naré, vadovaudamasi nacionaline teise ir praktika bei konsultuodamasi su reprezentatyviausiomis darbdavių ir darbuotojų organizacijomis, rengia, viešai skelbia, periodiškai peržiūri ir atnaujina nacionalines priemones ir gaires dėl biologinių pavojų ir rizikų darbo aplinkoje kontrolei skirtų prevencinių, apsaugos ir prireikus atsargumo priemonių, pagrįstų kompetentingų institucijų atliekamo biologinių rizikų vertinimo rezultatais.

2. Šios priemonés ir gairés:

a) skatina nuolat gerinti poveikį patiriančių darbuotojų apsaugą;

b) atsižvelgia į atsirandančius ir pakartotinai atsirandančius pavojus ir rizikas;

c) nustato konkrečią nuostatą, skirtą:

i) sektoriams ir profesijoms, kurių darbuotojams kyla didelė pripažintos žalos rizika dėl biologinių pavojų ekspozicijos;

ii) darbuotojams, kuriems gali reikėti specialios apsaugos, atsižvelgiant į poreikį užtikrinti, kad tai nesukeltų diskriminacijos ar neprisidėtų prie profesinės segregacijos;

d) apima pasirengimo ir reagavimo priemones, pavyzdžiui, planus ir procedūras, numatančias, kaip veikti nelaimingų atsitikimų ir ekstremalių situacijų, susijusių su biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicija, atveju.

8 straipsnis

1. Kiekviena Organizacijos naré laiku teikia darbdaviams, darbuotojams ir jų atstovams informaciją ir paramą, susijusias su biologinių pavojų ir rizikų darbo aplinkoje kontrolei skirtomis prevencinėmis, apsaugos ir prireikus atsargumo priemonėmis, pagrįstomis kompetentingų institucijų atliekamu biologinių rizikų vertinimu.

2. Informacija pateikiama prieinama forma ir suprantama kalba, periodiškai peržiūrima ir prireikus atnaujinama, kad atspindėtų naujausias mokslo ir technikos žinias.

IV. Profesinė sveikata ir profesinės sveikatos paslaugos

9 straipsnis

Imdamasi prevencinių ir apsaugos priemonių dėl biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicijos, vadovaudamasi nacionaline teise ir praktika, kiekviena Organizacijos narė siekia:

a) palaipsniui išplėsti profesinės sveikatos paslaugas visiems visų ekonominės veiklos šakų darbuotojams, pirmenybę teikiant sektoriams ir profesijoms, kurių darbuotojams kyla didelė biologinių pavojų ekspozicijos rizika, ir darbuotojams, kuriems gali reikėti specialios apsaugos;

b) palengvinti nacionalinės sveikatos ir darbo infrastruktūros, kompetencijos ir išteklių koordinavimą ir veiksmingą panaudojimą teikiant darbuotojams profesinės sveikatos paslaugas.

V. Pranešimas apie nelaimingus atsitikimus darbe ir profesines ligas, jų registravimas ir informavimas apie juos bei duomenų rinkimas

10 straipsnis

Kiekviena Organizacijos narė, vadovaudamasi nacionalinėmis sąlygomis bei praktika ir konsultuodamasi su reprezentatyviausiomis darbdavių ir darbuotojų organizacijomis, nustato, įgyvendina ir periodiškai peržiūri procedūras, apimančias:

a) darbdavio ar bet kurio kito atsakingo asmens pranešimų apie nelaimingus atsitikimus darbe, profesines ligas ir, jei reikia, pavojingus įvykius, kuriuos sukėlė biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicija, pateikimą, jų registravimą, informavimą apie juos ir jų tyrimą, vadovaujantis nacionaline teise ir praktika;

b) metinių statistinių duomenų, suskirstytų pagal lytį, apie nelaimingus atsitikimus darbe, profesines ligas ir, jei reikia, pavojingus įvykius, kuriuos sukėlė biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicija, rengimą ir skelbimą;

c) kompetentingų institucijų atliekamus sunkių nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų ar bet kokių kitų sveikatos sutrikdymų atvejų, kuriuos sukėlė biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicija, tyrimus;

d) informacijos apie biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicijai skirtas priemones, kurių imtasi pagal nacionalinę profesinės saugos ir sveikatos politiką, kasmetinį skelbimą;

e) profesinių ligų ir sužalojimų, kuriuos sukėlė biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicija, tinkamos įrašų saugojimo trukmės nustatymą, atsižvelgiant į tokių ligų latentinius laikotarpius.

11 straipsnis

Kiekviena Organizacijos narė, konsultuodamasi su reprezentatyviausiomis darbdavių ir darbuotojų organizacijomis ir vadovaudamasi nacionaline teise ir praktika, atitinkamais tarptautiniais standartais ir mokslo pasiekimais:

a) periodiškai peržiūri nacionalinius profesinių ligų sąrašus prevencijos, registravimo, informavimo ir, jei taikoma, kompensavimo tikslais;

b) prareikus atnaujina šiuos sąrašus, įtraukdama bet kurią ligą, kai tiesioginis ryšys tarp biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicijos ir ligos yra moksliai įrodytas arba nustatytas nacionalines sąlygas ir praktiką atitinkančiais metodais.

VI. Išmokos dėl sužalojimo darbe

12 straipsnis

Kiekviena Organizacijos narė, vadovaudamasi nacionaline teise ir praktika, užtikrina, kad bet kokia liga, sužalojimas, nedarbingumas ar mirtis dėl profesinės biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicijos suteiktų teisę į išmokas ar kompensaciją dėl sužalojimo darbe.

VII. Įstatymų ir kitų teisės aktų laikymasis

13 straipsnis

1. Kiekviena Organizacijos narė užtikrina nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicija, vykdymą, taikydama pakankamą ir tinkamą tikrinimo sistemą ir, jei taikoma, kitus mechanizmus, užtikrinančius jų laikymąsi, įskaitant techninės informacijos ir konsultacijų teikimą darbdaviams, darbuotojams ir jų atstovams, ir skiria pakankamus išteklius bei paramą, reikalingus šioms funkcijoms atlikti.

2. Kiekviena Organizacijos narė užtikrina, kad darbo inspektoriai ir, jei taikoma, kiti pareigūnai, kurių pareigos susijusios su biologiniais pavojais ir rizikomis darbo aplinkoje:

a) būtų apmokyti apie šiuos pavojus ir rizikas;

b) skatintų sisteminių požiūrį į profesinę saugą ir sveikatą vertinant, kaip laikomasi atitinkamų nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų;

c) turėtų aiškius ir patikimus saugos protokolus, kuriais užtikrinama jų asmeninė sauga atliekant savo pareigas;

d) būtų savo darbdavio aprūpinami tinkamomis apsaugos priemonėmis.

14 straipsnis

Kiekviena Organizacijos narė, vadovaudamasi nacionaline teise ir praktika, nustato tinkamas nuobaudas ir taisomąsias priemones už įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su biologiniais pavojais darbo aplinkoje, pažeidimus ir užtikrina veiksmingą jų taikymą.

VIII. Darbdavių pareigos ir atsakomybės

15 straipsnis

Darbdaviai užtikrina, kiek tai praktiškai įmanoma, kad jų kontroliuojamoje darbo aplinkoje nekiltų pavojus saugai ir sveikatai dėl biologinių pavojų ekspozicijos, imdamiesi tinkamų ir būtinų prevencinių ir apsaugos priemonių.

16 straipsnis

Darbdaviai, vadovaudamiesi nacionaline teise ir praktika bei galiojančiomis kolektyvinėmis sutartimis, įvertinę biologines rizikas darbo aplinkoje, kiek tai praktiškai įmanoma, nustato prevencines ir apsaugos priemones, atitinkamai užtikrindami, kad būtų atsižvelgta į skirtingus ekspozicijos ir rizikos lygius, įskaitant tuos, kuriuos patiria moterys ir vyrai. Visų pirma jie:

a) konsultuodamiesi su darbuotojais ir jų atstovais, sukuria pakankamas ir tinkamas sistemas, skirtas darbuotojų saugai ir sveikatai dėl biologinių pavojų kylančios rizikos vertinimams atlikti, peržiūrėti ir prireikus atnaujinti, tinkamai atsižvelgdami į darbuotojus, kuriems gali reikėti specialios apsaugos;

b) imasi visų pagrįstų ir praktiškai įgyvendinamų priemonių, kad pašalintų biologinius pavojus darbo aplinkoje arba, kai tai neįmanoma, kontroliuotų ir kuo labiau sumažintų dėl tų pavojų kylančias rizikas, tinkamai atsižvelgdami į kontrolės priemonių hierarchiją;

c) įgyvendina veiksmingas prevencines ir apsaugos priemones, atsižvelgdami į biologinių pavojų ypatybes ir, jei yra, į kompetentingų institucijų atliekamą biologinių rizikų vertinimą;

d) pagal kontrolės priemonių hierarchiją darbuotojams nemokamai suteikia, prižiūri ir prireikus pakeičia tinkamas asmenines apsaugos priemones, taip pat moko, kaip jomis naudotis;

e) reguliariai vykdo pakankamą ir profesines rizikas atitinkančią darbo aplinkos ir darbuotojų sveikatos priežiūrą, kad užtikrintų ankstyvą biologinių pavojų ir jų galimo poveikio nustatymą;

f) prižiūri darbo procesus ir reguliariai peržiūri prevencinių, apsaugos ir kontrolės priemonių veiksmingumą, įskaitant tinkamų asmeninių apsaugos priemonių prieinamumą;

g) imasi atsargumo priemonių, kai turimos informacijos nepakanka rizikoms tinkamai įvertinti;

h) tinkamais ir reguliariais intervalais teikia informaciją, instrukcijas ir mokymus apie biologinius pavojus darbo aplinkoje ir apie taikomas prevencines ir apsaugos priemones vadovybei, vadovams ir darbuotojams apmokamu darbo laiku ir, jei įmanoma, įprastomis darbo valandomis, taip pat darbuotojų atstovams;

i) užtikrina, kad visi darbuotojai būtų tinkamai informuojami prieinama forma ir suprantama kalba apie rizikas, kylančias dėl biologinių pavojų ekspozicijos, ir apie taikomas prevencines ir apsaugos priemones, prieš jiems pradėdant bet kokias su tokiais rizikomis susijusias užduotis, kai keičiasi darbo metodai, medžiagos ar rizikos vertinimas, remiantis nauja informacija, ir, jei reikia, reguliariais intervalais;

j) tiria nelaimingus atsitikimus darbe, profesines ligas ir, jei reikia, pavojingus įvykius, susijusius su biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicija, kad nustatytų jų priežastis ir imtųsi būtinų priemonių, kad panašūs įvykiai nepasikartotų, bendradarbiaudami su profesinės saugos ir sveikatos komitetais arba darbuotojų atstovais, kartu saugodami duomenis apie incidentus, susijusius su biologiniais pavojais.

17 straipsnis

Kai vienoje darbo vietoje vienu metu veiklą vykdo du ar daugiau darbdavių, jie bendradarbiauja sprenddami, kaip užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą atsižvelgiant į

biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicija, nepažeidžiant kiekvieno darbdavio atsakomybės už savo darbuotojus.

18 straipsnis

Darbdaviai pagal savo veiklos mastą ir pobūdį parengia pasirengimo ir reagavimo planus bei procedūras, numatančius, kaip veikti nelaimingų atsitikimų, incidentų ir ekstremalių situacijų, susijusių su biologiniais pavojais darbo aplinkoje, atveju, atsižvelgiant į užkrečiamųjų ligų protrūkius. Šie planai ir procedūros turi atitikti kompetentingų institucijų pateiktas rekomendacijas.

IX. Darbuotojų ir jų atstovų teisės ir pareigos

19 straipsnis

Kalbant apie biologinius pavojus darbo aplinkoje, darbuotojai ir, jei taikoma, jų atstovai turi teisę:

- a) būti konsultuojami dėl darbdavio ar kompetentingų institucijų atliekamo biologinių pavojų nustatymo ir rizikos vertinimų;
- b) gauti informaciją ir mokymus apie biologinius pavojus ir rizikas darbo aplinkoje bei apie tinkamas prevencines ir apsaugos priemones ir jų taikymą;
- c) būti konsultuojami dėl prevencinių ir apsaugos priemonių, skirtų apsaugoti save ir kitus darbuotojus, ir dalyvauti jas įgyvendinant;
- d) domėtis ir būti darbdavio konsultuojami atitinkamais aspektais, susijusiais su biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicija;
- e) dalyvauti tiriant nelaimingus atsitikimus darbe, profesines ligas ir, jei reikia, pavojingus įvykius ir būti konsultuojami dėl šių tyrimų išvadų;
- f) gauti darbuotojų sveikatos priežiūros ataskaitas, su sąlyga, kad laikomasi asmens ir medicininių duomenų konfidencialumo taisyklių;
- g) vadovaujantis nacionaline teise ir praktika, kreiptis į kompetentingas institucijas, jei mano, kad priimtoms priemonėms ir taikomi būdai nėra pakankamai veiksmingi, kad užtikrintų tinkamą prevenciją ir apsaugą;

h) vadovaujantis nacionaline teise ir praktika, profesinės sveikatos tarnybų rekomendacija būti perkeliama į kitą darbą, kai tolesnis darbas konkrečiame darbe yra draudžiamas dėl sveikatos priežasčių, su sąlyga, kad yra toks darbas ir jie turi kvalifikaciją arba gali būti apmokyti dirbti tokį darbą;

i) vadovaujantis nacionaline teise ir praktika, gauti medicininį gydymą ir reabilitaciją, jei liga, susirgimas ar sužalojimas atsirado arba paūmėjo dėl biologinių pavojų darbo aplinkoje ekspozicijos;

j) būti apsaugoti nuo bet kokios diskriminacijos dėl užsikrėtimo liga, kurią sukėlė biologinių pavojų ekspozicija, arba jos perdavimo;

k) turėti veiksmingus ryšius su kompetentingomis institucijomis kanalais, kuriais galėtų pranešti apie profesinės saugos ir sveikatos klausimus, susijusius su biologiniais pavojais ir rizikomis.

20 straipsnis

Įmonės lygmeniu turi būti nustatyta tvarka, pagal kurią, atsižvelgiant į biologinius pavojus darbo aplinkoje, darbuotojai turi šias pareigas:

a) pagal gautas instrukcijas, savo darbdavio suteiktus mokymus ir priemones laikytis nustatytų profesinės saugos ir sveikatos priemonių, įskaitant tinkamą elgesį su tinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis, įrenginiais ir kita šiuo tikslu jiems suteikta įranga bei jų naudojimą;

b) nedelsdami pranešti savo tiesioginiam vadovui apie bet kokią darbo situaciją, kuri, jų manymu, galėtų lemti biologinio pavojaus ekspoziciją arba kuri galėtų kelti riziką jų arba kitų asmenų saugai ar sveikatai;

c) bendradarbiauti su savo darbdaviu ir kitais darbuotojais, kad būtų tinkamai nustatytos ir įgyvendintos profesinės saugos ir sveikatos priemonės, skirtos biologiniams pavojams.

21 straipsnis

Kalbant apie biologinius pavojus darbo aplinkoje, be pirmiau nurodytų teisių ir pareigų, darbuotojai:

a) turi teisę pasišalinti iš darbo vietos nepatirdami nepagrįstų pasekmių, jei jie turi racionalų pagrindą manyti, kad jų gyvybei ar sveikatai gresia neišvengiamas ir rimtas pavojus;

b) nedelsdami praneša savo tiesioginiam vadovui apie bet kokią darbo situaciją, jei jie turi racionalų pagrindą manyti, kad ji kelia neišvengiamą ir rimtą pavojų jų gyvybei ar sveikatai;

c) jų darbdavys negali reikalauti, kad jie grįžtų į darbą, kai nuolat gresia neišvengiamas ir rimtas pavojus gyvybei ar sveikatai, kol darbdavys prireikus nesiims veiksmingų taisomųjų veiksmų.

X. Taikymo būdai

22 straipsnis

Kiekviena Organizacijos narė, konsultuodamasi su reprezentatyviausiomis darbdavių ir darbuotojų organizacijomis, įgyvendina šios Konvencijos nuostatas įstatymais ir kitais teisės aktais, taip pat kolektyvinėmis sutartimis ar bet kuriomis kitomis nacionalines sąlygas ir praktiką atitinkančiomis priemonėmis.

XI. Norminė kalba

23 straipsnis

Šioje Konvencijoje bet koks bendrinės vyriškosios giminės formos vartojimas suprantamas kaip neturintis išimčių ir apimantis taip pat ir moteris, nebent kontekstas aiškiai rodo kitaip.

XII. Baigiamosios nuostatos

24 straipsnis

Apie šios Konvencijos oficialų ratifikavimą pranešama Tarptautinio darbo biuro generaliniam direktoriui, kad šis jį užregistruotų.

25 straipsnis

1. Ši Konvencija yra privaloma tik toms Tarptautinės darbo organizacijos narėms, kurių ratifikavimo dokumentus užregistravo Tarptautinio darbo biuro generalinis direktorius.

2. Ji įsigalioja praėjus dvylikai mėnesių nuo dienos, kurią generalinis direktorius užregistruoja dviejų Organizacijos narių ratifikavimo dokumentus.

3. Vėliau ši Konvencija bet kuriai Organizacijos narei įsigalioja praėjus dvylikai mėnesių nuo dienos, kurią užregistruojamas jos ratifikavimo dokumentas.

26 straipsnis

1. Šią Konvenciją ratifikavusi Organizacijos narė gali ją denonsuoti praėjus dešimčiai metų nuo dienos, kurią Konvencija pirmą kartą įsigalioja, pateikdama Tarptautinio darbo biuro generaliniam direktoriui aktą, kad šis jį užregistruotų. Toks denonsavimas įsigalioja ne anksčiau kaip praėjus vieniems metams nuo jo registravimo dienos.

2. Kiekviena šią Konvenciją ratifikavusi Organizacijos narė, kuri per metus nuo ankstesnėje dalyje nurodyto dešimties metų laikotarpio pabaigos nepasinaudoja šiame straipsnyje nustatyta denonsavimo teise, bus saistoma dar vieną dešimties metų laikotarpį, o vėliau galės denonsuoti šią Konvenciją per pirmuosius kiekvieno naujo dešimties metų laikotarpio metus šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

27 straipsnis

1. Tarptautinio darbo biuro generalinis direktorius praneša visoms Tarptautinės darbo organizacijos narėms apie visų ratifikavimo, deklaravimo ir denonsavimo, apie kuriuos pranešė Organizacijos narės, dokumentų užregistravimą.

2. Generalinis direktorius, pranešdamas Organizacijos narėms apie tai, kad užregistruoti Konvencijai įsigalioji būtini paskutiniai ratifikavimo, apie kurį buvo pranešta, dokumentai, atkreipia Organizacijos narių dėmesį į datą, kurią Konvencija įsigalios.

28 straipsnis

Tarptautinio darbo biuro generalinis direktorius perduoda Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui registruoti pagal Jungtinių Tautų Chartijos 102 straipsnį išsamią informaciją apie visus ratifikavimo, deklaravimo ir denonsavimo dokumentus, kurie buvo užregistruoti pagal ankstesnių straipsnių nuostatas.

29 straipsnis

Tarptautinio darbo biuro Valdymo taryba, kai mano, kad tai būtina, Generalinei konferencijai pateikia ataskaitą apie šios Konvencijos veikimą ir apsversto, ar tikslinga į Konferencijos darbotvarkę įtraukti jos peržiūros klausimą.

30 straipsnis

1. Jei Konferencija priima naują Konvenciją, kuria peržiūrima ši Konvencija, tuomet, jei naujojoje Konvencijoje nenustatyta kitaip:

a) Organizacijos narei ratifikavus naują Konvenciją, kuria peržiūrima ši Konvencija, *ipso jure* iš karto denonsuojama ši Konvencija, neatsižvelgiant į 26 straipsnio nuostatas, jei ir kai nauja Konvencija, kuria peržiūrima ši Konvencija, įsigalios;

b) nuo dienos, kurią įsigalioja nauja Konvencija, kuria peržiūrima ši Konvencija, šios Konvencijos Organizacijos narės nebegali ratifikuoti.

2. Bet kuriuo atveju ši esamos formos ir turinio Konvencija lieka galioti toms Organizacijos narėms, kurios ją ratifikavo, bet neratifikavo Konvencijos, kuria peržiūrima ši Konvencija.

31 straipsnis

Šios Konvencijos tekstai anglų, prancūzų ir ispanų kalbomis turi vienodą teisinę galią.